

ГЛОБАЛНИ ВИРТУЕЛНИ БЕОГРАД

Пулс невидљивог града

Они који су одлазили брже него што је дух града успевао да се самообнавља, они чије одсуство тако споро надокнађујемо, још постоје. И још су, можда више него икад, Београђани. Београдотражитељи. Са разних страна Плаве лопте на којој живимо, они свакодневно траже, налазе и чезну да са неким поделе тај свој Београд. Онај Београд који живи далеко од Београда, расути глобални Београд, свакодневно покушава да се бар виртуелно огледа у реалном Београду. Тако кроз интернет, тај електронски крвоток света, непрестано пулсира једна невидљива стварност Београда и једна његова неухватљива повест. Та стварност и та повест потврђују онај чувени древни запис који је о Београђанима оставио византијски путописац: *„Плашите их се, они су страшни. Они имају душу”*

Пише: Владимир Путник

Смр-ти не-ма, има се-о-ба.

То-ли-ко их има да је већ, из-гле-да, ви-ше на-ших ко-ји су оти-шли не-го ових ко-ји су још ту. Ка-жу да нас је, у зби-ру, ви-ше под зе-мљом и ван зе-мље, не-го ов-де. Не-ко је из-ра-чу-нао да цео је-дан Бе-о-град жи-ви или већ по-чи-ва да-ле-ко од Бе-о-гра-да.

Пре-ско-чи-мо ста-ти-сти-ке. Ста-ро-мод-на сли-ка: од-ла-зе-ћи во-зо-ви што бле-де с пра-ско-зор-јем. Мал-чи-це вла-жно и сла-ду-ња-во. Кар-те у јед-ном прав-цу. Иза оста-је пра-зни-на. Пра-зни-на ни-је у бро-ју, у рас-по-ре-ду, у про-сто-ру или вре-ме-ну, у оту-ђе-ним ка-би-не-ти-ма, раз-бр-бља-ним са-ло-ни-ма, на буч-ним ста-ди-о-ни-ма, у гра-ји све-та; жи-вот има сво-је за-ко-не по ко-ји-ма по-пу-ња-ва упра-жње-на ме-ста. Ствар-на, нај-ве-ћа, нај-те-же на-док-на-ди-ва пра-зни-на је она у ду-ху гра-да. Дух гра-да ви-ше ни-је у ста-њу да се са-мо-об-на-вља бр-же од бр-зи-не од-ла-за-ка, бр-же но што де-лу-ју си-ле ра-си-па-ња. Гу-би сна-гу и не успе-ва на бар два бит-на по-ља.

Пр-во, ни-је ви-ше ка-дар да број-ним при-до-шли-ца-ма из ра-зних про-вин-ци-ја на-мет-не сво-ја пра-ви-ла. Пра-ви-ла игре, по-на-ша-ња, жи-вље-ња. Да их об-у-хва-ти со-бом и под-стак-не на при-ла-го-ђа-ва-ње, на пре-о-бра-жај. Не-ка-да је то чи-нио сна-жно и бес-по-го-вор-но, а из-гле-да-ло је ла-ко и нео-сет-но. Мо-ра-ло се иза-ћи на цр-ту и при-ста-ти. Или од-у-ста-ти и оти-ћи. От-по-ри би углав-ном бр-зо иш-че-за-ва-ли и пре-ра-ста-ли у при-влич-ност, за-у-век. На-пе-то-сти из-ме-ђу Бе-о-гра-да и но-вих Бе-о-гра-ђа-на би-ле су крат-ког ве-ка и крат-ког да-ха. Они су се бо-ри-ли за сло-бо-ду да у Бе-о-гра-ду бу-ду Бе-о-гра-ђа-ни. Они су до-би-ја-ли још је-дан ду-хов-ни за-ви-чај и осе-ћај да при-па-да-ју не-чем све-тлом и ве-ли-ком, он је до-би-јао но-ву сна-гу ко-ја му под-мла-ђу-је крв и кре-пи му-шкост. Кад би не-где пу-то-ва-ли, ву-кли су га са со-бом и гле-да-ли на сав тај свет с ка-ле-мег-дан-ске, по-бед-нич-ке, ви-си-не. Бе-о-град их је, ма-ги-чан и ма-ло-рек, че-као она-ко ка-ко се са-че-ку-ју си-но-ви ко-ји се вра-ћа-ју с пу-та у зре-лост.

Дру-го, град ви-ше ни-је у ста-њу да ту-ђе мо-де-ле при-хва-та про-пу-шта-ју-ћи их кроз соп-стве-но ду-хов-но и вред-но-сно ре-ше-то, усва-ја-ју-ћи их са-мо оно-ли-ко ко-ли-ко их мо-же учи-ни-ти сво-јим. Уве-зе-на пот-кул-ту-ра, мо-да, по-на-ша-ње, те-о-ри-је, прав-ци у умет-но-сти, трен-до-ви у ма-сов-ној за-ба-ви, по-тро-шач-ка се-зон-ска лу-ди-ла – све се то усто-ли-чу-је без не-ка-да-шњег кре-а-тив-ног уче-шћа Бе-о-гра-да. Не-ста-ла је она ра-до-сна ман-гуп-ска спо-соб-ност да се то бе-о-гра-ди-зу-је, пре-о-бра-зи, при-бли-жи, да му се да бе-о-град-ски шмек, а он-да да се из те бе-о-град-ске ду-хов-не ла-бо-ра-то-ри-је ши-ри да-ље по зе-мљи већ као не-што усво-је-но, ин-те-гри-са-но. Не-ма про-жи-вља-ва-ња, са-мо по-ко-ра-ва-ње. Не-ма раз-у-ме-ва-ња, са-мо на-ме-та-ње. Не-ма осва-ја-ња, са-мо уку-ца-ва-ње у мо-зак. Не-ма шар-ма, са-мо те-ро-р по-на-вља-ња и мај-мун-ског по-дра-жа-ва-ња. Не-ма раз-ме-не, са-мо

ди-стри-бу-и-ра-ње. Не-што до-ђе, бу-де, љу-ди де-бе-о-гра-ди-зо-ва-не ма-се се по-ко-ре, сле-де као тра-ги-ко-мич-не ма-ло-гра-ђан-ске лут-ке, као зом-би-ји, сле-по ко-пи-ра-ју, јад-ни ме-ха-нич-ки клов-но-ви. Он-да сти-же сле-де-ће, ис-ти-ску-је ово „ста-ро”, по-сту-пак се по-на-вља.

Чед-ни-ји кра-је-ви се бра-не уз-ми-ца-њем, илу-зор-ним не-при-хва-та-њем ко-је не мо-же би-ти ре-ше-ње. Де-бе-о-гра-ди-зо-ва-ни Бе-о-град, ко-ји за се-бе нер-во-зно твр-ди да је *свет*, име је за про-ва-ли-ју ко-ја се ши-ри из-ме-ђу уну-тра-шње Ср-би-је и све-та. То је име за ру-пу где је не-ка-да био мост.

Та-ко се кли-зи у град без ду-ха и без се-бе са-мог. То-не се. Све је ту, а ни-чег не-ма.

БЕ-О-ГРАД ШИ-РОМ СВЕ-ТА

Али дух је не-про-па-дљив. *Смр-ти не-ма, има се-о-ба.*

Они чи-ја је бр-зи-на од-ла-же-ња би-ла ве-ћа од мо-гућ-но-сти са-мо-об-на-вља-ња гра-да, они чи-ја нам сна-га и ду-хо-ви-тост та-ко бол-но не-до-ста-ју, они чи-је од-су-ство та-ко спо-ро на-док-на-ђу-је-мо, још по-сто-је. И још су, мо-жда ви-ше не-го икад, Бе-о-гра-ђа-ни. Бе-о-гра-до-тра-жи-те-љи. Са ра-зних стра-на Пла-ве лоп-те на ко-јој жи-ви-мо, они сва-ко-днев-но тра-же, на-ла-зе и че-зну да са не-ким по-де-ле тај свој Бе-о-град. Онај Бе-о-град ко-ји жи-ви да-ле-ко од Бе-о-гра-да, ра-су-ти гло-бал-ни Бе-о-град, сва-ко-днев-но по-ку-ша-ва да се бар вир-ту-ел-но огле-да у ре-ал-ном Бе-о-гра-ду. Ми-сли и осе-ћа-ња та два Бе-о-гра-да, њи-хо-ве енер-ги-је и им-пул-си, че-сто су (као у оном Те-сли-ном сну) на истим фре-квен-ци-ја-ма. Кроз ин-тер-нет, тај елек-трон-ски кр-во-ток све-та, не-пре-ста-но пул-си-ра јед-на не-ви-дљи-ва ствар-ност Бе-о-гра-да и јед-на ње-го-ва не-у-хва-тљи-ва по-вест. Бе-о-град ши-ром све-та.

Тај гло-бал-ни Бе-о-град јед-на је од оних „де-цен-тра-ли-зо-ва-них, не-фор-мал-них, елек-трон-ских, са-мо-у-прав-них вир-ту-ел-них за-јед-ни-ца по-ве-за-них он-лајн ве-зом” о ко-ји-ма је на-ши-ро-ко пи-сао Ха-у-ард Ре-ин-голд у свом сад већ кла-сич-ном де-лу *The Vir-tual Com-mu-nity: Ho-me-ste-a-ding on the Elec-tro-nic Fron-ti-er* (1993).

За-ви-ри-ли смо у ту вир-ту-ел-ну за-јед-ни-цу, јед-но вре-ме (ис-тра-жу-ју-ћи за чи-та-о-це „ЕВРО-ПЕ НА-ЦИ-ЈА”) би-ли њен ак-тив-ни део. Ис-кр-ца-ва-ли смо се на те вир-ту-ел-не бе-о-град-ске аде у свет-ском елек-трон-ском оке-а-ну. За-шли смо на бе-о-град-ске пре-ко-о-ке-ан-ске сај-то-ве–твр-ђа-ве, по-пи-ли до-ста ка-фа у *chat* со-ба-ма с по-гле-дом на Ушће, ко-ор-ди-ни-са-ли по-ве-ћу пре-пи-ску. За-што? Хте-ли смо да ис-тра-жи-мо где су све ра-су-ти жи-те-љи тог на-шег вир-ту-ел-ног Бе-о-гра-да, чи-ме се ба-ве, је-су ли про-на-шли се-бе, одр-жа-ва-ју ли ме-ђу-соб-не ве-зе, ко-ли-ко су још Бе-о-гра-ђа-ни. Сле-ди-ли смо тра-го-ве ко-је оста-вља-ју крај вир-ту-ел-них ауто-стра-да, у елек-трон-ским свра-ти-шти-ма. Бе-ле-жи-ли смо њи-хо-ве при-че, суд-би-не, пре-ћу-та-не флер-то-ве, ску-пља-ли ци-та-те. Пи-та-ли смо их: шта чи-та-ју, пи-шу, слу-ша-ју, гле-да-ју, са-ња-ју? ка-ко им Бе-о-град са-да, отуд, из-гле-да? по-ми-шља-ју ли по-не-кад на по-вра-так?

Ис-по-ста-ви-ло се да је то пра-ви пост-мо-дер-ни ро-ман. Гран-ди-о-зан, ин-тер-ак-ти-ван, фраг-мен-та-ран, не-у-хва-тљив. Не зна се ко га је и кад за-по-чео; зна се да се гра-на не-из-ра-чун-љи-во и да је у веч-ном на-ста-ја-њу. Пре-би-ра-мо, одва-ја-мо не-ко-ли-ко зр-на пре-сне гра-ђе, фак-то-гра-фи-је, са-мо илу-стра-ци-је ра-ди. Ма-ле при-че од ко-јих се мо-гу са-ста-вља-ти ве-ли-ки фор-ма-ти епо-хе.

Бог-дан Илић, ро-ђен на Зве-зда-ри кра-јем ше-зде-се-тих, са-да је у Бра-зи-лу. За-вр-шио је спе-ци-ја-ли-стич-ке сту-ди-је из обла-сти ин-фор-ма-ти-ке, ра-ди као глав-ни про-гра-мер у ре-ги-о-нал-ној ис-по-ста-ви јед-не се-вер-но-а-ме-рич-ке ком-па-ни-је. Оти-шао је 1993, пр-во у За-пад-ну Евро-пу, а по-том се (као ка-кав ју-нак Кри-сто-фа Рајс-ма-је-ра) оти-снуо у Бра-зил. Нај-пре је жи-вео у Пор-то Але-греу, ка-сни-је се пре-се-лио у Сан-тос. Пи-ше од-лич-ну по-е-зи-ју, есе-је об-ја-вљу-је у ви-ше срп-ских е-зи-на. Сре-ће-мо га на сај-ту *Срп-ска Кул-ту-ра*. Би-ла му је по-треб-на да-љи-на и то је про-на-шао, ка-же. Оста-ло још тра-жи. Да-љи-на и тра-га-ње омо-гу-ћи-ли су му да пи-ше, да стра-хо-ви-ти ин-тен-зи-тет зби-ва-ња учи-ни под-но-шљи-вим. Ни-је оти-шао да би из-бе-гао мо-би-ли-за-ци-ју, ве-ли, не би он-да мо-гао да под-но-си се-бе. У Бе-о-град се ни-ка-да не-ће вра-ти-ти, јер ни-ка-да ни-је ни од-ла-зио. Кад ску-пи до-вољ-но сна-ге и нов-ца, у сво-ме род-ном гра-ду за-по-че-ће по-сао. Уво-зи-ће со-фи-сти-ци-ра-ну опре-му, ку-пи-ти са-вре-ме-ну шам-па-ри-ју,

осно-ва-ти из-да-вач-ку ку-ћу. У то-плим ве-че-ри-ма гра-да у ко-јем жи-ви, на ве-ли-кој те-ра-си с по-гле-дом на Атлан-тик, слу-ша Мо-крањ-че-ве

Ру-ко-ве-ти

и че-сто на-глас чи-та Ду-чи-ћа и Бра-ну Пе-тро-ви-ћа. Ре-дов-ни је ста-нов-ник вир-ту-ел-ног Бе-о-гра-да.

Гор-да-на Д. је фи-ло-лог, Бе-о-гра-ђан-ка по-ре-клом из Ба-на-та, про-фе-сор у грч-кој шко-ли у Јо-ха-нес-бур-гу, ЈАР. Во-ли Ку-ци-ја, ра-до слу-ша бе-о-град-ске но-во-та-ла-сне бен-до-ве, гле-да Берг-ма-на и ру-ске фил-мо-ве, ле-та про-во-ди у Кејп-та-у-ну и Порт Ели-за-бе-ту. У ма-те-ри-јал-ном сми-слу, ка-же, во-ди при-сто-јан жи-вот. Све оста-ло је бор-ба не-пре-ста-на за од-бра-ну сми-сла. Да, освр-не се по-не-кад на ули-ци и за-пи-та: „Шта, бре, ја ра-дим ов-де?” Бе-о-град ни-је ви-де-ла од 1995, али је у вир-ту-ел-ном Бе-о-гра-ду сва-ко-днев-но. Баш. Не ве-ру-је да ће се вра-ти-ти. Пла-ши је тај су-срет, мо-гу-ћи из-о-ста-нак пре-по-зна-ва-ња. Пла-ши је да ли ће она и Бе-о-град мо-ћи да опро-сте јед-но дру-го-ме. Не ка-же шта.

ВРА-ТИ-ЋУ СЕ ДО-ГО-ДИ-НЕ

Са-ша из 24. бло-ка, она (се-ћа-мо се) „ле-па ма-ла Је-вреј-ка за ко-јом је у дру-гој по-ло-ви-ни осам-де-се-тих лу-до-ва-ло по-ла Фи-ло-зоф-ског фа-кул-те-та”, већ два-на-ест го-ди-на жи-ви у пред-гра-ђу Тел Ави-ва. Се-бе за-у-век сма-тра Бе-о-гра-ђан-ком и још увек са-ња на срп-ском. То об-ја-шња-ва све, па и чи-ње-ни-цу на-шег су-сре-та на јед-ном ти-пич-но бе-о-град-ском вир-ту-ел-ном од-ре-ди-шту, ка-же. Твр-ди да ни-је по-бе-гла од ра-та: „Зар ми-сли-те да бих он-да до-шла ов-де где сам сад?” Чи-та Па-ви-ћа, Пет-ко-ви-ћа, До-бри-ла Не-на-ди-ћа, и да-ље је сва-ког ју-тра бу-ди Ду-шко Ра-до-вић. По-но-во је от-кри-ла Вла-ди-ми-ра Пи-шта-ла (*Ми-ле-ни-јум у Бе-о-гра-ду*) и Бе-о-град-ску ма-ну-фак-ту-ру сно-ва. Ни-ка-да ни-је чу-ла за мо-но-гра-фи-ју

Бе-о-град, град тај-ни

, књи-гу свих књи-га о Бе-о-гра-ду.

Мо-ли да је при-ја-ви-мо за низ ин-фор-ма-ци-о-них сер-ви-са из кул-ту-ре. Жи-ви по-ма-ло дво-стру-ки жи-вот, ка-же, али жи-жа је из-ме-ште-на, мо-жда за-у-век. Ми-сли да се ова-кви од-ла-сци ка-кав је био њен не мо-гу до кра-ја об-ја-сни-ти, као ни ве-ли-ке, пра-ве љу-ба-ви.

Игор са Ду-ша-нов-ца на бе-о-град-ским вир-ту-ел-ним од-ре-ди-шти-ма са-да из-ра-ња из Ота-ве. У Ка-на-ди је од 1992. Прет-ход-но је у Бе-о-гра-ду и Па-ри-зу сту-ди-рао ин-тер-на-ци-о-нал-ни ме-наџ-мент и из Фран-цу-ске од-мах про-ду-жио пре-ко оке-а-на. Стриц, еми-грант из 1945, при-пад-ник чет-нич-ког по-кре-та, по-мо-гао му је да се за-по-сли у др-жав-ној нафт-ној ком-па-ни-ји, доц-ни-је је пре-шао да ра-ди у до-ме-ну оси-гу-ра-ња. Од-лич-но му иде, за-по-чео је соп-стве-ни би-знис, има фир-му, до-био је Ми-ли-цу и Стра-хи-њу. Али се Бе-о-гра-ду увек вра-ћа, бар вир-ту-ел-но, и у кон-так-ту је са мно-гим се-вер-но-а-ме-рич-ким Бе-о-гра-ђа-ни-ма. За два-на-ест го-ди-на, јед-но ле-то је про-вео у Ср-би-ји и из Бе-о-гра-да у Бу-дву пу-то-вао бро-дом. Ако се бу-де вра-ћао, вра-ти-ће се као фир-ма, не као чо-век. Као чо-век (и он би же-лео да ве-ру-је у то) ни-ка-да ни-је ни од-ла-зио. Ра-ци-о-на-лан је и прак-ти-чан. Али? „По-не-кад на-ру-чим пи-ће и та-ко то кре-не, па стиг-нем...” Та-да из ње-га по-ку-ља Бе-о-град. Не ази-јат-ски дерт, пот-пу-но су-прот-но: „екс-пло-зи-ја има-ги-на-ци-је и кре-а-тив-ног лу-ди-ла”.

Ма-ри-ја из Зе-му-на, из Гор-ње ва-ро-ши, ра-ди на три-де-сет и не-ком спра-ту јед-не бан-ке у Син-га-пу-ру. Ва-жан ма-ли ша-раф у огром-ној ма-ши-не-ри-ји. Тро-ши че-твр-ту де-це-ни-ју, тр-чи не-ко-ли-ко ки-ло-ме-та-ра днев-но, чи-та Цр-њан-ског (Су-ма-тру ско-ро да мо-же да ви-ди из кан-це-ла-ри-је) и Вит-ме-на, фа-сци-ни-ра-на је Ми-ши-мом. Слу-ша Не-шу Леп-ти-ра (*Је-ле-ни уми-ру са-ми, Гру-ди мо-је бал-кан-ске, Вра-ти се*) и јед-но-не-дељ-не од-мо-ре про-во-ди у Ја-па-ну или Ау-стра-ли-ји. Ве-ру-је у мно-штво све-то-ва; Бе-о-град је, пи-ше нам, нај-ва-жни-ји од свих ње-них све-то-ва, по-че-так и крај, пре-сто-ни-ца ње-ног сна, а у сно-ве се не мо-же вра-ти-ти, сно-ви се не мо-гу по-се-ти-ти. Са-мо их се мо-же-мо се-ћа-ти и мо-же-мо их са-ња-ти.

„Вра-ти-ћу се до-го-ди-не!” ка-же Ду-шан, Дор-ћо-лац, му-зи-ко-лог, за-по-слен у јед-ном ин-сти-ту-ту Уни-вер-зи-те-та у То-рон-ту. Не, лич-но му ни-је ло-ше на Ве-ли-ким је-зе-ри-ма, ка-ри-је-ра се од-ви-ја ста-бил-но и ло-гич-но, пред-ви-ди-во, у јед-ном сре-ђе-ном окру-же-њу, али на-ред-не го-ди-не ње-гов ста-ри-ји син по-ла-зи у шко-лу. „Не мо-гу да до-пу-стим да ми де-те ста-са-ва и фор-ми-ра се на том мен-тал-ном и ду-шев-ном ни-воу ка-кав га че-ка у шко-ли ко-ја је на-ма ов-де фи-нан-сиј-ски до-ступ-на”, об-ја-шња-ва Ду-шан од-лу-ку ко-ју ње-го-ви при-ја-те-љи из вир-ту-ел-ног Бе-о-гра-да, у јед-ној по-зна-тој при-ча-о-ни-ци ре-ги-стро-ва-ној у Не-мач-кој, зо-ву

су-лу-дом. „До-сад сам не-ка-ко успе-вао да за-шти-тим де-цу од агре-си-је ове чу-до-ви-шне ‚ин-ду-стри-је сно-ва‘, да их по-ступ-но уво-дим и снаб-де-вам кри-тич-ким апа-ра-том нео-п-ход-ним за су-о-ча-ва-ње са тим све-том. Али до-го-ди-не, кад њи-хо-во вре-ме на-по-ла по-де-ле по-ро-ди-ца и Си-стем, то ви-ше не-ће би-ти мо-гу-ће. По-на-вљам: не же-лим, ни по це-ну си-ро-ма-штва, да сво-ју де-цу из-ло-жим она-ко по-ни-жа-ва-ју-ћем мен-тал-ном и ду-шев-ном ни-воу, чу-до-ви-шно ни-ском. Вра-ћам се до-го-ди-не.”

„БИО ЈЕД-НОМ ЈЕ-ДАН БЕ-О-ГРАД”

Мо-жда нај-за-ни-мљи-ви-је ста-нов-ни-ке вир-ту-ел-ног Бе-о-гра-да, оне нај-и-стан-ча-ни-је и пле-ме-ни-то но-стал-гич-не, сре-та-ли смо на адре-си елек-трон-ског ча-со-пи-са *Био јед-ном је-дан Бе-о-град*. Цео тај ча-со-пис, не-ки би не-из-о-став-но ре-кли „про-је-кат”, то са-ста-ја-ли-ште шар-мант-них за-ве-ре-ни-ка се-ћа-ња, пред-ста-вља „при-чу о Гра-ду ко-ји је ни-као из ша-чи-це ку-ћа на Ка-ле-мег-дан-ској па-ди-ни пре...” А при-ча о Бе-о-гра-ђа-ни-ма? Дра-ган Пе-рић Грум-бле, осни-вач и глав-ни уред-ник е-ча-со-пи-са *Био јед-ном је-дан Бе-о-град*

:

„Ве-ли-ке исти-не ста-ну у ма-ло ре-чи. Бе-о-гра-ђа-ни, где год би-ли, не-по-пра-вљи-во су го-сто-љу-би-ви, отво-ре-ни и не-из-ле-чи-во за-љу-бље-ни у тај бре-жу-љак са по-гле-дом на ко-мар-це. И, што ре-че је-дан ви-зан-тиј-ски пу-то-пи-сац за Бе-о-гра-ђа-не: ‚Пла-ши-т е их се, они су стра-шни. Они има-ју ду-шу.

Та-ко је и је-дан од тих за-љу-бље-ни-ка са-свим слу-чај-но и не-хо-ти-це, пре пар го-ди-на, по-кре-нуо ма-га-зин на ин-тер-не-ту (са ле-пим срп-ским на-зи-вом – cyber-zine

) по-све-ћен, пре све-га, тој па-ди-ни и де-лу гра-да у не-по-сред-ној бли-зи-ни. Ка-ко је вре-ме про-ла-зи-ло, ма-га-зин се оти-мао, ра-стао и до-би-јао, за-хва-љу-ју-ћи чи-та-о-ци-ма, не-ку сво-ју фи-зи-о-но-ми-ју и лич-ност. По-стао је ча-со-пис за но-стал-ги-ча-ре, не са-мо ра-су-те

,
К'о ли-пи-но се-ме
,

, већ и но-стал-ги-ча-ре ко-ји су оста-ли у Бе-о-гра-ду и ко-ји овај град не во-ле ни-шта ма-ње са-мо за-то што га има-ју сва-ки дан ту, пред со-бом и око се-бе.

А они што су оти-шли? Они се ре-дов-но ја-вља-ју, пра-те ма-га-зин и све где мо-гу про-на-ћи ишта о свом гра-ду и де-ша-ва-њи-ма, тру-де-ћи се да ни-шта не про-пу-сте, упи-ја-ју-ћи сва-ку мр-ви-цу и сва-ки да-шак са Са-ве, Ду-на-ва, Ава-ле... И сви-ма је за-јед-нич-ко да им не-до-ста-је оно ,глу-ва-ре-ње' у Кнез Ми-ха-и-ло-вој ули-ци, на ,Жу-ћ и-ном ћо-ше-ту
,

, да им сви-ма још го-ли-ца но-здр-ве ми-рис пе-че-ног ку-ку-ру-за или ке-сте-ња, да сви они још на неп-цу осе-ћа-ју уку-с бо-зе код
,

Пе-ли-ва-на
,

, бу-рек уз пр-ве зра-ке сун-ца при по-врат-ку из Ска-дар-ли-је... Та-ко вам је то са тим гра-дом ни-клим на две па-ди-не, сав-ској и ду-нав-ској, и са љу-ди-ма ко-ји дух и дах тих па-ди-на раз-но-се сву-да по све-ту, са љу-ди-ма ко-ји се ту ра-ђа-ју с ду-шом.
”

Та-ко нам из При-зрен-ске, по-сред-ством вир-ту-ел-ног Бе-о-гра-да, пи-ше Дра-ган Пе-рић Грум-бле, ра-сни Бе-о-гра-ђа-нин ко-ји је свој нам-ћо-ра-сти на-ди-мак по-зај-мио за е-адре-су свог не-про-фит-ног ча-со-пи-са (*grum-ble.co.yu*). Мој фа-во-рит за Ка-по-ро-вог по-моћ-ни-ка на ме-сту ми-ни-стра за но-стал-ги-ју у град-ској вла-ди вир-ту-ел-ног Бе-о-гра-да. И ка-чи нам на увид део по-ште ко-ја се сва-ке но-ћи на-ку-пи у ње-го-вом го-ле-мом по-штан-ском е-сан-ду-ку. На-та-ша Пе-шић-Бај-ра-мо-вић и Сло-бо-дан То-ма-но-вић пи-шу из Ау-стра-ли-је, Же-ли-мир и Та-тја-на из Хр-ват-ске, Бор-ко Јо-ва-но-вић и Сне-жа-на Ив-ко-вић из САД, На-о-ми и Ци-ца Ра-ки-џић и Аппу из Ка-на-де... Нор-ве-шка, Шпа-ни-ја, Шкот-ска, Мек-си-ко, Ру-си-ја, Бо-цва-на... З. Ку-ви-жић је Но-во-са-ђа-нин, али је ре-дов-ни жи-тељ вир-ту-ел-ног Бе-о-гра-да. Пи-ше:

„По-здрав из USA. Иако Но-во-са-ђа-нин, ужи-вам у овим елек-трон-ским по-се-та-ма Бе-о-гра-ду. Бе-о-град во-лим, јер сам био бе-о-град-ски ђак и пам-тим Бе-о-град кад је био не-што ви-ше од ску-па 3 ми-ли-о-на слу-ђе-них ду-ша. На-дам се да ће и то про-ћи и да ће Бе-о-град опет за-си-ја-ти свим сво-јим уну-тар-њим сја-јем.”

БЕЗ-ГРА-НИЧ-НА СР-БИ-ЈА

Др Ми-ла Алеч-ко-вић Ни-ко-лић, пси-хо-лог и пи-сац, од ра-ног де-тињ-ства ста-нов-ник Фран-цу-ске, по-зна-ти је ак-ти-ви-ста у срп-ској ди-ја-спо-ри и је-дан од осни-ва-ча срп-ско-европ-ског Нео-де-го-ли-стич-ког по-кре-та. О на-шим по-сло-ви-ма и мо-гућ-но-сти-ма у вир-ту-ел-ном уни-вер-зу-му ви-ше пу-та по-след-њих го-ди-на го-во-ри-ла је с ја-сно-ћом про-гра-ма и уте-ме-ље-но-шћу на-уч-ни-ка. Без пе-снич-ких еле-ме-на-та на ко-је би мо-гло ука-зи-ва-ти ње-но пре-зи-ме:

„Ми смо да-нас у ери та-ко-зва-не гло-ба-ли-за-ци-је. У мно-го че-му она је не-га-тив-на, али има и не-ких по-зи-тив-них аспе-ка-та ко-је би тре-ба-ло ко-ри-сти-ти. Она нам на тех-но-ло-шком ни-воу ну-ди мо-гућ-ност да се ство-ри јед-на гло-бал-на Ср-би-ја. Шта зна-чи гло-бал-на Ср-би-ја? То би зна-чи-ло ује-ди-ње-ње Ср-ба све-та, без об-зи-ра где жи-ве. Ује-ди-ње-ње пр-во елек-трон-ско, па он-да мен-тал-но, па пси-хо-ло-шко, на кра-ју, ако хо-ће-те, мо-жда и по-ли-тич-ко. То би би-ла гло-бал-на Ср-би-ја – у до-ме-ну фик-ци-је, а ипак та-ко ре-ал-на. Ми ко-ји жи-ви-мо на пет кон-ти-не-на-та мо-же-мо да на-пра-ви-мо гло-бал-ну Ср-би-ју, Ср-би-ју ко-ја не-ће би-ти при-мо-ра-ва-на стал-но да ра-ту-је за сво-је гра-ни-це, а мо-же не-где да бу-де ује-ди-ње-на и да са ве-ћом на-дом, оку-пље-на, че-ка оно сво-је *су-тра*.”

Гло-бал-ни (вир-ту-ел-ни) Бе-о-град, мо-гу-ћи сто-жер гло-бал-не Ср-би-је о ко-јој го-во-ри др Алеч-ко-вић, већ по-сто-ји и жи-ви, ши-ром све-та, свој тај-ни бе-о-град-ски жи-вот. Бе-о-град-ски? Да: ду-хо-ви-ти, хра-бри, не-жни, ис-тан-чан, фи-но др-ски, шме-кер-ски. Шар-мант-но ман-гуп-ски. У том вир-ту-ел-ном Бе-о-гра-ду, пла-не-тар-них раз-ме-ра, на сто-ти-на-ма веб-адре-са ви-ди се: БГД је мар-ка за стил, по-глед на свет, фи-ло-со-фи-ја жи-во-та. То об-но-вље-но са-зна-ње, та-ква са-мо-свест, мо-же по-пу-ни-ти све пра-зни-не. <

(Април 2006)